

فرشتگان بیمار در وضعیت اورژانس

اکنون شاخص مرگ و میر نوزادان در ایران به عدد 15 در هر هزار تولد زنده رسیده است، در حالی که در کشورهای صنعتی این عدد چهار است

جام جم آنلاین: اکنون شاخص مرگ و میر نوزادان در ایران به عدد 15 در هر هزار تولد زنده رسیده است، در حالی که در کشورهای صنعتی این عدد چهار است و در کشورهای منطقه مدیترانه شرقی میزان مرگ و میر نوزادان به 26 نوزاد در هر هزار تولد زنده می‌رسد. یعنی وضع ما نسبت به کشورهای منطقه خوب و در مقایسه با کشورهای پیشرفته مطلوب نیست.

جالب است بدانید که یکی از عوامل بسیار موثر در تعیین این شاخص، رسیدگی سریع به کودکانی است که وضعیت اورژانسی نظیر تشنج، شوک، کما و نارسایی تنفسی پیدا می‌کنند، زیرا وقوع این عوارض برای کودکان خطرناک است و می‌تواند آنها را به مرگ نزدیک کند.

پس ضروری است که از یک سو والدین با نشانه شرایط اورژانسی در کودکانشان آشنا باشند تا بتوانند فرزندانشان را با سرعت و بموقع به مراکز درمانی برسانند و از سوی دیگر شرایط مطلوب در اورژانس مراکز درمانی و بیمارستان‌ها برای رسیدگی سریع و موثر فراهم باشد.

دکتر فرید ایمان‌زاده، فوق تخصص گوارش و کبد و معاونت آموزشی گروه اطفال دانشگاه شهید بهشتی در گفت‌وگو با جام جم می‌گوید: بیشتر کودکانی که به اورژانس‌های کشور مراجعه می‌کنند با مشکلات مغزی، تشنج، بیماری‌های تنفسی، شوک (اختلالات خون‌رسانی) یا بیماری‌های حاد به آنجا مراجعه می‌کنند.

آمارها نشان می‌دهد که ایران دارای پنج میلیون و 600 هزار کودک زیر پنج سال و 18 میلیون کودک و نوجوان شش تا هجده ساله است که روی هم رفته حدود یک سوم جمعیت کشور را تشکیل می‌دهند. در این میان شاخص مرگ کودکان در ایران نسبت به کشورهای منطقه بهتر است، اما در مقایسه با کشورهای صنعتی عقب هستیم.

تب؛ نشانه‌ای از بیماری‌های خطرناک

وقتی صحبت از بیماری‌های اورژانسی در کودکان (بدو تولد تا شش سال) می‌شود، مهم‌ترین سوالی که به ذهن می‌رسد، این است که این بیماری‌ها با چه نشانه‌های اصلی و عمومی باید مورد توجه و پیگیری سریع از سوی والدین قرار بگیرد؟

دکتر ایمان‌زاده در پاسخ به این پرسش می‌گوید: بیماری‌های قلبی مثل کبودی لب‌ها، خستگی زودرس، عرق کردن، تپش شدید قلب یا بیماری‌های تنفسی مثل تنفس تند، کبودی لب‌ها و فرورفتن عضلات بین‌دنده‌ای یا شوک مثل سرد شدن نواحی انتهایی بدن، بی‌حالی و تشنج از نشانه‌هایی هستند که حکایت از شرایط اورژانس (اضطراری) در کودک دارند. البته اگر کودک همراه با تب دچار تشنج نیز بشود، وضع خطرناک‌تر خواهد بود.

این فوق تخصص گوارش و کبد کودکان می‌افزاید: البته تب از شایع‌ترین علائمی است که در کودک باید مورد توجه قرار بگیرد، چراکه می‌تواند نشانه‌ای از یک بیماری خطرناک باشد. به بیان دیگر اگر حال عمومی کودک تب‌دار خوب باشد، مادر می‌تواند با توجه به شرایط کودک و با تماس با پزشک، داروهای تب‌بری مانند استامینوفن را به کودک بدهد، اما زمانی که تب کودک شدید است، والدین باید فرزندشان را به اولین مرکز درمانی نزدیک خود ببرند، چون امکان دارد تب، علامت بیماری‌های خطرناکی مانند مننژیت باشد.

از سوی دیگر عفونت‌ها نیز می‌تواند با نشانه‌هایی چون تب یا کمبود درجه دما در کودکان کوچک‌تر بروز پیدا کند و در آنها نوعی اختلال ایمنی یا بی‌حالی، ضعف و کاهش اشتها به وجود آورد.

اسهال، استفراغ و خطر کم‌آبی بدن

متخصصان اطفال تأکید می‌کنند که استفراغ همراه اسهال یک مورد اورژانس در کودکان محسوب می‌شود، چرا که می‌تواند سبب کم‌آبی کودک شود.

بر این اساس، اگر کودک قادر نیست چیزی را در دهان و معده نگه دارد یا دچار اسهال شدید است، نشانه‌های کم‌آبی را بررسی کنید که شامل چشم‌های گودافتاده، دهان خشک و کاهش میزان ادرار می‌شود.

دکتر ایمان‌زاده در این باره با تأکید بر این‌که تغذیه نیز در وضع گوارشی کودکان نقش زیادی دارد، می‌گوید: اسهال و یبوست شایع‌ترین بیماری‌های کودکان است که اطلاع از علائم و درمان بموقع این عوارض باعث جلوگیری از پیشرفت بیماری‌های وابسته به آن می‌شود.

البته سوءتغذیه در کودکان می‌تواند بسیار خطرناک باشد و آن در زمانی است که منجر به عفونت، کاهش قند خون و کاهش درجه دما بشود که در صورت انجام نشدن بموقع اقدامات درمانی و کنترلی حتی می‌تواند منجر به مرگ کودک شود.

از خونریزی ساده تا کم‌خونی حاد

بی‌شک اولین و مهم‌ترین توصیه به والدین هنگام بروز زخم، بریدگی یا آسیب‌های پوستی همراه با خونریزی است که اگر کودکان دچار خونریزی شد، روی زخم را محکم فشار دهید و آن را کاملاً بررسی کنید.

دکتر ایمان‌زاده با تأکید بر این‌که کم‌خونی حاد معمولاً بر اثر خونریزی‌ای پیش می‌آید که از دهان، روده یا ادرار صورت می‌گیرد و کودک بشدت رنگ پریده شده و احساس ضعف، بی‌حالی و سرگیجه دارد، می‌گوید: کودکانی که زخمشان با چسب بسته شده و خونریزی آن کم یا قطع می‌شود، نیاز به اقدام اورژانسی سریع ندارد. اما کودکی که مبتلا به اختلال‌های خونریزی است، اگر دچار بریدگی و زخم شود و خونریزی‌اش نیز بند نیاید، باید بسرعت به اورژانس رسانده شود.

وی اضافه می‌کند: فراموش نکنید که زمین‌خوردن از ارتفاع نیز (حتی بدون خونریزی) می‌تواند موجب صدمه به سر، نخاع یا ارگان‌های داخلی شود، اگر به آسیب این قسمت‌ها شک کردید با کودک صحبت کنید تا مطمئن شوید به سوالاتتان صحیح پاسخ می‌دهد. اگر کودک بیش از یک‌بار استفراغ کرد، هوشیاری‌اش را از دست داد و از کرختی یا سوزن‌سوزن شدن شکایت داشت برای رساندن او به مراکز درمانی بسرعت اقدام کنید.

اختلالات تنفسی در کودک

فراموش نکنید که مشکلات قلبی در کودک می‌تواند با علائم مختلفی مانند سردرد، سرگیجه و حتی اختلالات تنفسی همراه باشد. اما بنا بر تأکید متخصصان اطفال هرگونه اشکال در تنفس کودک را باید بشدت پیگیری کرد. دلایل ایجاد اشکالات تنفسی می‌تواند شامل گیر افتادن غذا در گلو، آسم، عفونت یا ذات‌الریه باشد که با نشانه‌هایی چون سرفه، خس‌خس سینه و سخت نفس کشیدن همراه است. در چنین شرایطی بهتر است آمبولانس خبر کنید، چرا که آمبولانس دارای وسایل مجهز به دستگاه اکسیژن است.

فراموش نکنید که مسمومیت نیز به عنوان یکی از وضعیت‌های اورژانسی در کودکان مطرح است. اولین اقدام در صورت بروز هرگونه مسمومیت کودک با دارو یا یک ماده شیمیایی، مراجعه به مرکز مسمومیت‌ها یا اورژانس مراکز درمانی است.

پونه شیرازی - گروه سلامت